

Amsterdamse graan-adventieven 1962—1969

door

JOH. BOLMAN
(Amsterdam)

In het begin der zestiger jaren las ik in de krant, dat bij een van de nieuw aangelegde havens in Amsterdam-West een groot graanoverslagbedrijf zou verrijzen. Dat betekende: graan-adventieven!

Ik kan niet beweren, dat ik op het gebied van de adventieve flora belangrijke ervaring bezat. Vóór 1940 had ik me er vrij oppervlakkig mee bezig gehouden, daar er toen op de haventerreinen van Amsterdam-Oost wel eens wat vreemdelingen voorkwamen. Doch via een mijner broers, die als jongen te Deventer woonde, hadden heel lang geleden „mijn oren het gerucht vernomen” van z.g. pothoofdplanten, afkomstig van aldaar gevestigde graanbedrijven.

Ik hield derhalve de bouw van het Amsterdamse bedrijf goed in het oog. Het kwam op een van de nieuw opgespoten en daardoor nog vrijwel „maagdelijke” terreinen en werd in de winter van 1961—1962 in werking gesteld. Reeds in de voorzomer van 1962 vond ik er de eerste adventieven in de naaste omgeving en ook op het bedrijfsterrein zelf, waarvoor ik van de directie een toegangsbewijs kreeg, aangezien juist achter de afrastering bij de silo's een strook open grond lag, waar allerlei opsloeg.

De briefwisseling met het Rijksherbarium over deze adventieven begint al in juli 1962. Vooral de jaren 1962—1965 gaven een rijke oogst, doch helaas ging het terrein daarna vrij snel achteruit. Er vonden allerlei veranderingen plaats, die voor een florist geen verbetering betekenden: de chemische „onkruid”-bestrijding trad in werking, mede van de zijde van de Nederlandse Spoorwegen langs de spooransluitingen en ook door het geleidelijk opdringen van de inheemse ruderalen kregen de adventieven minder kansen dan in het begin. Een enige jaren geleden in de directe nabijheid gebouwde sojaolie-perserij veroorzaakte bovendien op den duur een verstikkende smeerbeol.

Zij het dus niet zonder enige weemoed, zo zie ik toch op de jaren 1962—1969, wat de adventieve flora in het westelijk deel van mijn woonstad betreft, met

genoegen terug, getuige de hieronder genoemde, alle op dit terrein aangetroffen planten.

Abutilon theophrasti Med. (1963 met vrucht)
Agropyron cristatum (L.) Gaertn.
Agrostemma githago L.
Amaranthus blitoides S. Wats.; *A. hybridus* L.; *A. palmeri* S. Wats.; *A. retroflexus* L.
Ambrosia artemisiifolia L.; *A. trifida* L.
Artemisia biennis Willd.; *A. dracunculus* L. (vorm met knikkende hoofdjes)
Berteroa incana (L.) DC.
Brassica juncea (L.) Czern.
Bromus commutatus Schrad.; *B. inermis* Leyss. (ook monst. met vertakte aar); *B. japonicus* Thunb.;
B. secalinus L.
Camelina sativa (L.) Crantz subsp. *microcarpa* (Andrz. ex DC.) Hegi
Cannabis sativa L.
Cardaminopsis arenosa (L.) Hayek
Centaurea solstitialis L.
Datura stramonium L.; ook var. *tatula* (L.) Torr.
Eruca vesicaria (L.) Cav.; ook subsp. *sativa* (Mill.) Thell.
Erysimum repandum L.
Fagopyrum tataricum (L.) Gaertn.
Glycine soja (L.) Sieb. & Zucc. (1 x met vrucht)
Hellanthus annuus L.
Hesperis matronalis L.
Hirschfeldia incana (L.) Lagrèze-Fossat
Hordeum distichon L. subsp. *zeocriton* (L.) Sch. & Kell.; *H. jubatum* L.; *H. vulgare* L. monst.
trifurcatum
Iberis umbellata L.
Ipomoea hederacea Jacq.; *I. purpurea* Roth
Iva xanthiifolia (Fresen.) Nutt.
Kochia scoparia (L.) Schrad. subsp. *scoparia* en subsp. *densiflora* (Turcz. ex Moq.) Aellen; de laatste subsp. nieuw voor Nederland (zie *Gorteria* 2(3), 1964, p. 33)
Lactuca serriola L.
Lappula redowskii (Hornem.) Greene; *L. squarrosa* (Retz.) Dum.
Lepidium campestre (L.) R.Br.; *L. densiflorum* Schrad.; *L. virginicum* L.
Linum usitatissimum L., vnl. met blauwe bloemen
Lolium temulentum L.
Melandrium noctiflorum (L.) Fr.
Panicum milluceum L.
Polygonum pennsylvanicum L.
Potentilla norvegica L. subsp. *hirsuta* (Michx.) Hyl.
Rapistrum rugosum (L.) All. subsp. *rugosum* var. *rugosum* subvar. *erlocarpum* (Webb & Berth) Thell.
en subvar. *lelocarpum* (Webb & Berth) Thell.
Rumex triangulivalvis (Dans.) Rech. f.
Silene conoidea L.; *S. csereti* Baumg.; *S. gallica* L.
Sinapis alba L.
Sisymbrium orientale L.
Solanum nigrum L. subsp. *schultesii* (Opiz) Wessely
Vaccaria pyramidata Med.
Vicia dasycarpa Ten.; *V. pannonica* Crantz

Als amateurflorist-te-hooi-en-te-gras, wiens tijd tot 1 september j.l. in sterke mate in beslag werd genomen door een drukke werkkring, welke onvoldoende gelegenheid bood tot het zelf in bibliotheken gaan raadplegen van allerlei voor nauwkeurige determinatie van sommige adventieven nodige werken, heb ik vaak een beroep gedaan op „de verblijfplaats van het inzicht”, het Rijksherbarium te

Leiden. Een vrij dikke ordner met brieven van deze instelling, praktisch alle getekend door Dr. S. J. van Ooststroom, getuigt hiervan. Wat ik altijd bijzonder heb gewaardeerd — en dat mag hier toch wel eens worden gezegd — was de prettige wijze én de snelheid, waarmede door hem op mijn plantenzendingen werd gereageerd.

Summary

A list of adventitious plants, mainly introduced with cereals, found in the harbour of Amsterdam from 1962 to 1969.